

Nimi: _____ Opisk.no: _____

1	2	3	4	5	Σ	Laboratoriotentti suoritettu ____ / ____ / 2002

1. Selvitä lyhyesti seuraavat käsitteet (kohdat a - j).

a) Mitä tarkoittaa käsite virtuaalinen maa?

- toinen sis. tulo kytketty maahan niin toinenkin on maapotentiaalissa
n.s. virtuaalinen maa

b) Mitä tarkoittaa kolmitilalogiikka?

- enable / disable

input - output

c) Vertaile JFETiä ja sulkytyypistä MOSFETiä (molemmat ovat n-tyyppiä)?

- rakenteellisia eroja, mutta ei toiminnallisia

- JFET:llä $V_{GS} < 0$ eli neg. kirkvinen maksimissa 0

d) Selvitä transistorin toiminta cut off -, lineaarinen - ja saturaatiotoimintamuodoissa?

BJT:

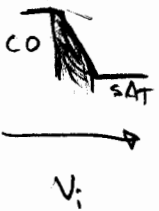
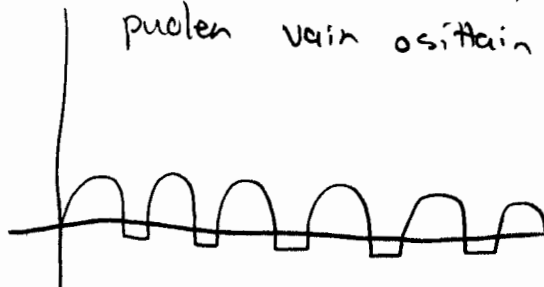
- cut-off = toimii äärettömänä vastuksena, avoin piiri, ei johda

- lineaarinen = toimii vahvistimena

- saturaatio $\neq I_b$ ei ohjaa ulostuloa, "kyllästynyt"

e) Mikä on AB-luokan vahvistimen toimintaperiaate? (Piirrä kuva ja selitä toiminta sen avulla.)

- A:n ja B:n välimuoto, vahvistaa toisen puolen vain osittain

f) Mikä on kohinan ja särön ero?

- kohina satunnaisista häiriöistä signaalissa
- säröytyminen johtuu elektronikka järjestelmästä itsestään (vääristyminen)

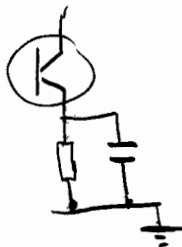
g) Mitä tarkoitetaan vahvistimen taajuusvasteella (Piirrä kuva)?

- vahvistus vaihtelee inputin taajuuden mukaan
- yleisesti ulostulon arvo riippuu taajuudesta

h) Miksi transistorivahvistinkytkennöissä käytetään ohituskondensattoreita? (Piirrä kuva)

- että saadaan AC-komponentti suodatettua pois

i) Mitä tarkoittaa vahvistimista puhuttaessa DC-kytketty?

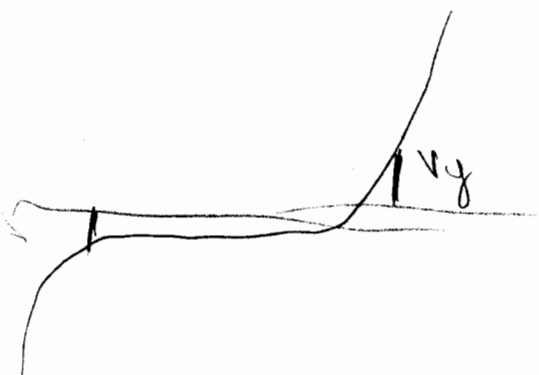
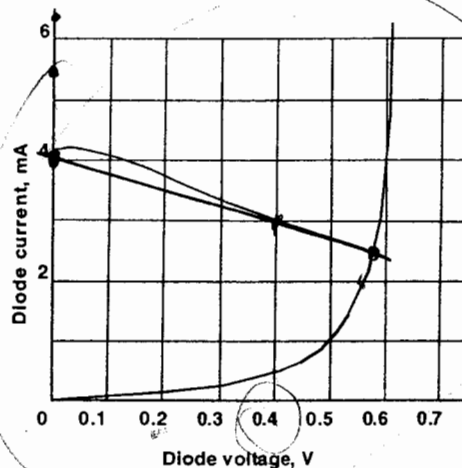
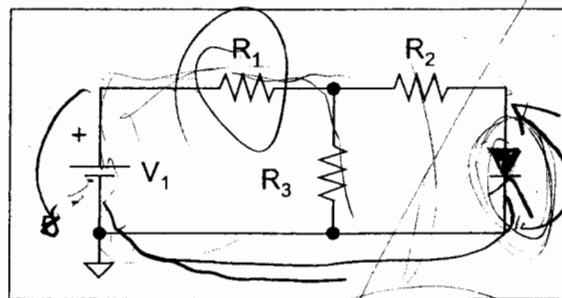
- DC-komponentti pääsee vahvistimeen, pitäisi ulostulon vaihtaa taajuus muuttuisi (pienillä taajuuksilla)

j) Mitä tarkoittaa oktaavi?

- tuplaus/puolitus taajuudelle, desibeleinä 6 dB vahvistukseen

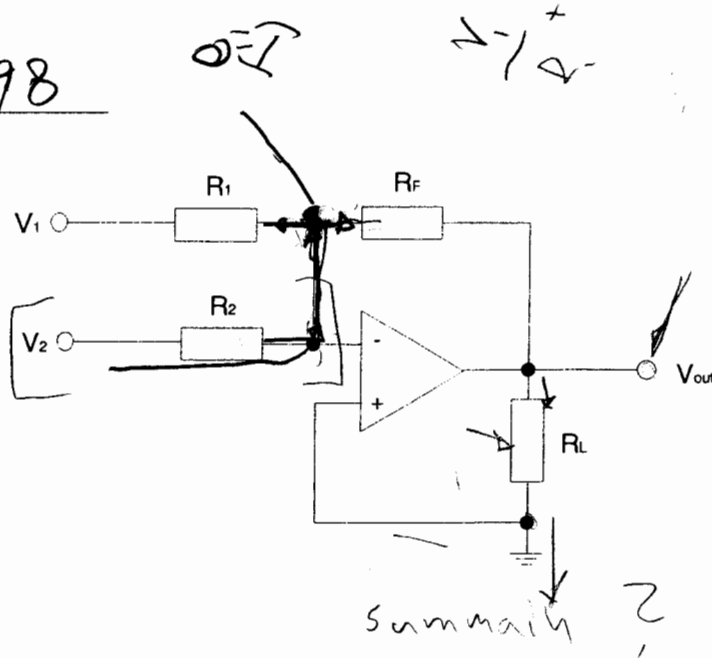
millä

2. a) Laske vastuksen R_1 yli oleva jännite ja piirrä sen suunta kuvaan. Merkitse piirtämiisi nuoliin selvästi, kumpaan tehtävän kohtaan nuoli kuuluu. Diodin ominaiskäyrä on annetun kuvan mukainen. Kytkenän muut arvot ovat:
 $R_1 = R_2 = 220 \Omega$ ja $R_3 = 350 \Omega$.
 i) $V_1 = -3,2 \text{ V}$ ja
 ii) $V_1 = 2,4 \text{ V}$.

Vastaus: i) $V_{R1} = -1,24$ ii) $V_{R1} = 1,98$

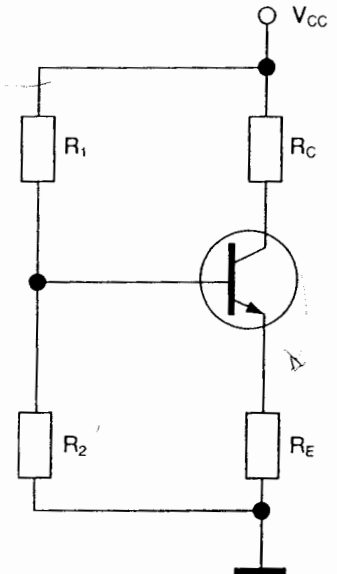
2. b) Mikä on jännite V_{out} oheisessa piirissä, kun $R_1 = 12 \text{ k}\Omega$, $R_2 = 21 \text{ k}\Omega$, $R_F = 47 \text{ k}\Omega$, $R_L = 10 \text{ k}\Omega$, $V_1 = 3,7 \text{ V}$ ja $V_2 = -2,1 \text{ V}$? Operaatiovahvistimen käyttöjännitteet ovat riittävät.

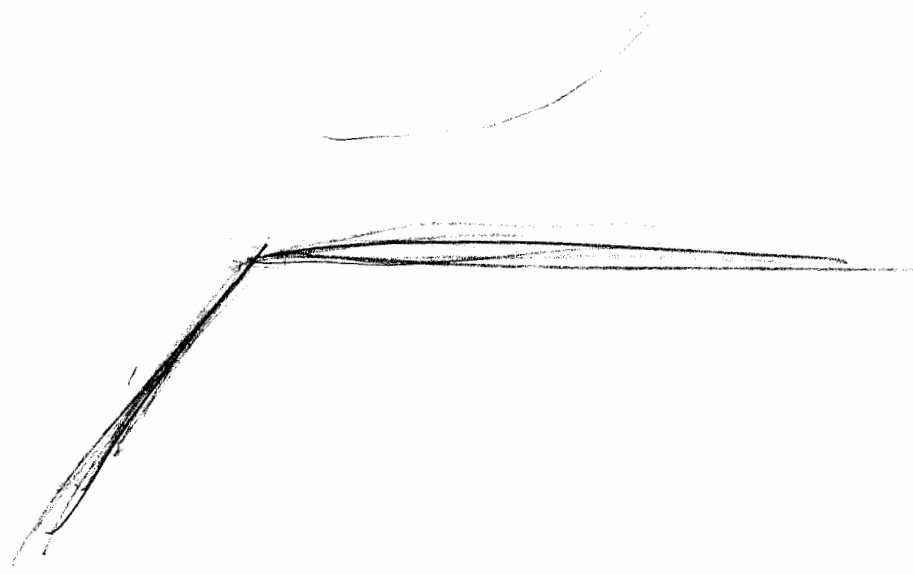
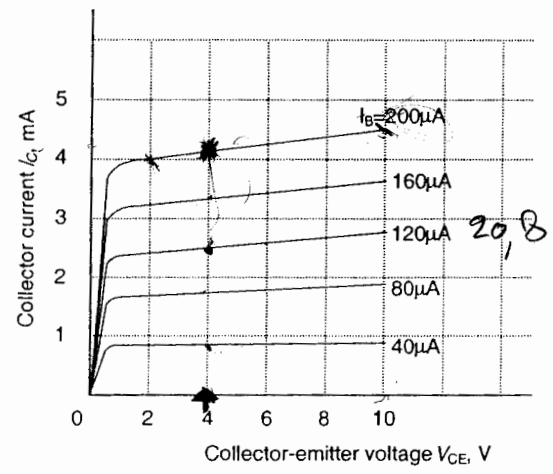
$$V_{out} = -R_F \left(\frac{V_1}{R_1} + \frac{V_2}{R_2} \right)$$

Vastaus: $V_{out} =$

3. a) Laske oheisen kytkennän kantavirta I_B , kollektorivirta I_C ja vastuksen R_1 arvo, kun R_2 on $14\text{ k}\Omega$. Transistorin ominaiskäyrä on ohessa. Piirin muut arvot ovat: $V_{CC} = 18\text{ V}$, $R_C = 3,4\text{ k}\Omega$, $R_E = 1,0\text{ k}\Omega$, $V_{CE} = 4\text{ V}$ ja $V_{BE} = 0,7\text{ V}$. Tehtävässä ei saa tehdä oletusta $I_C = I_E$.

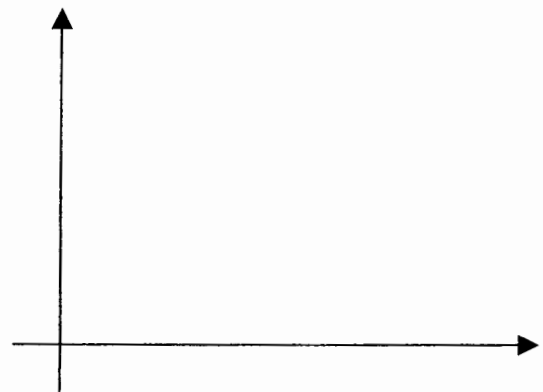
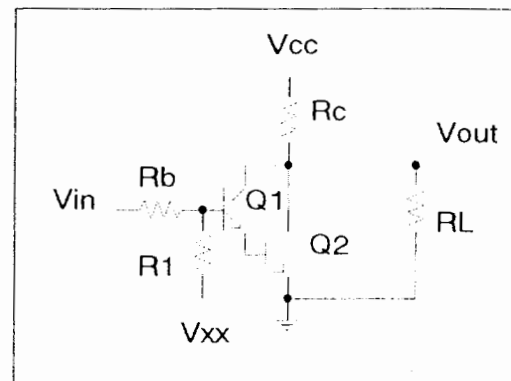
$\beta = 20$

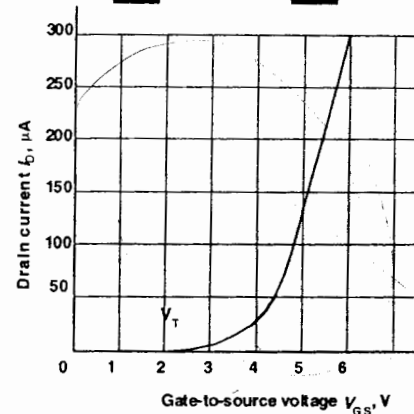
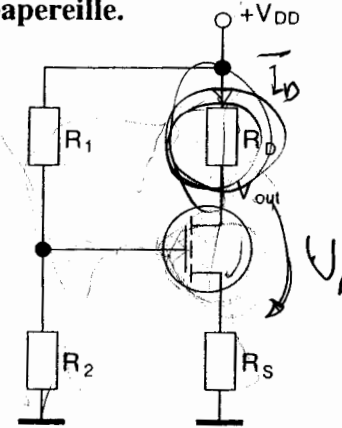
Vastaus: $I_B =$ _____, $I_C =$ _____ ja $R_1 =$ _____

3. b) Hahmottele käännepisteinen ulostulo V_{out} sisäänmenojännitteen V_{in} funktiona, kun V_{in} muuttuu -50 V:sta 100 V:iin (valitse vastauskuvaan sopivat akselialueet). Transistorit Q1 ja Q2 ovat identtisiä ja yksittäisen transistorin $h_{FE}=\beta=7$, $V_{CESAT}=0,2$ V ja $V_{BE}=0,7$ V. Piirin muut arvot ovat: $V_{CC}=16$ V, $V_{XX}=-16$ V, $R_b=79$ k Ω , $R_1=82$ k Ω , $R_c=3,2$ k Ω ja $R_L=47$ k Ω . Tehtävässä ei saa tehdä oletusta $I_C=I_E$.

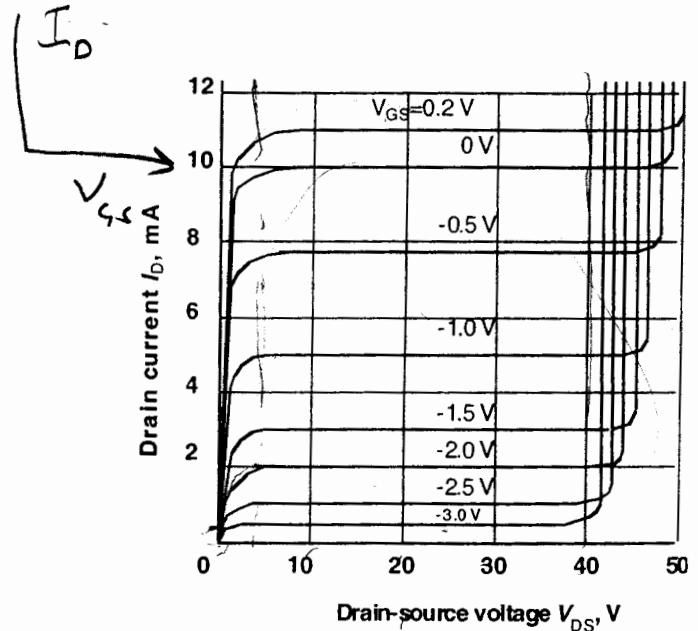
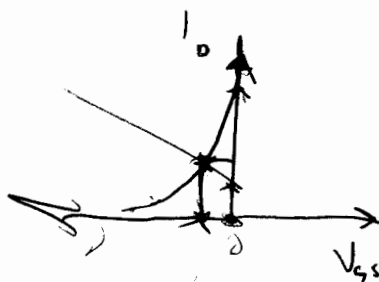

4. a) Oheisen kytkennän käyttöjännite $V_{DD} = 16\text{ V}$, biasointivastukset $R_1 = 100\text{ k}\Omega$ ja $R_2 = 160\text{ k}\Omega$ sekä $R_D = 47\text{ k}\Omega$. FET:n ominaiskäyrä on ohessa. Mitoita vastus R_S , kun jännitteeksi V_{out} halutaan 4 V .

Vastaus: $R_S =$ _____

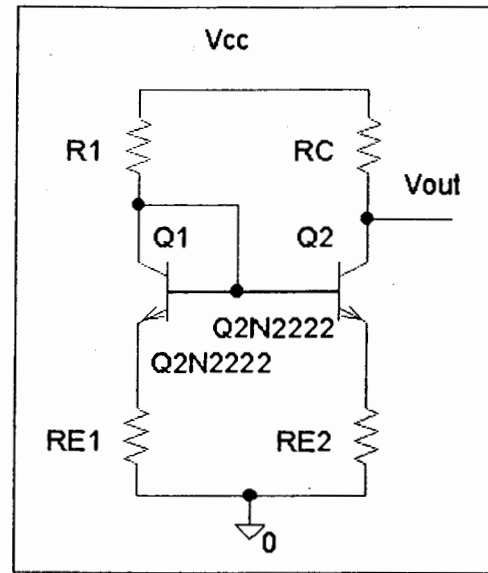
4. b) Kytken 4a avaustyypinen MOSFET vaihdetaan JFETiin, jonka ominaiskäyrä on ohessa. Käyttöjännite $V_{DD} = 16\text{ V}$, $R_1 = 47\text{ k}\Omega$, $R_2 = 16\text{ k}\Omega$ ja $R_S = 1,5\text{ k}\Omega$
- i) Mikä on kytkennän I_D ja V_{GS} ?
- ii) Huomaa, että laskettaessa virtaa I_D ei vastusta R_D tarvittu. Mikä rajoittaa ja missä rajoissa vastus R_D voi vaihdella?

Vastaus: i) $I_D =$ _____ ja $V_{GS} =$ _____ ja ii) $R_D =$ _____ Ω

Mikä rajoittaa: _____

5. a) Laske oheisen kuvan kytkennässä virrat I_{C1} ja I_{C2} . Mikä tulee vastuksen R_C arvoksi, kun ulostuloksi V_{out} halutaan 12,2V ja käyttöjännite $V_{CC} = 18$ V. Transistorit Q1 ja Q2 ovat identtiset. Virtavahvistus $h_{FE} = \beta = 19$, $V_{BE} = 0,7$ V ja $V_{CESAT} = 0,2$ V. Vastukset ovat: $R_1 = 19$ k Ω ja $R_{E1} = R_{E2} = 1,5$ k Ω . Tehtävässä ei saa tehdä oletusta $I_C = I_E$.

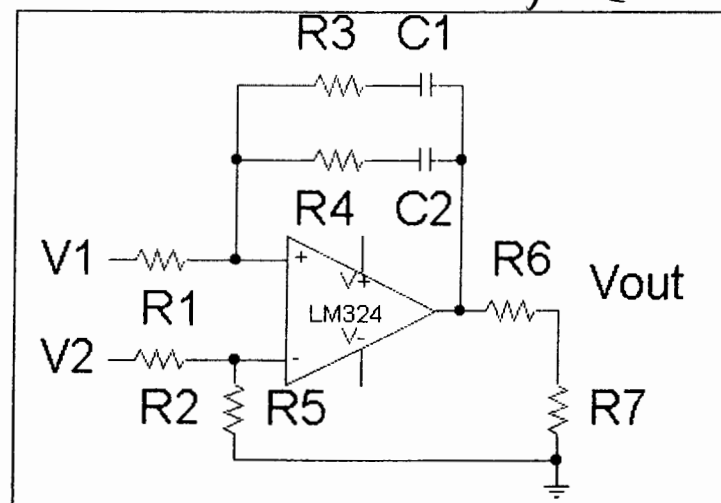

$$\omega = 2\pi f$$

Vastaus: $I_{C1} =$ _____ , $I_{C2} =$ _____ ja $R_C =$ _____

$$\frac{1}{j\omega C}$$

5. b) Laske V_{out} taajuudella $f = 150$ Hz, kun muut arvot ovat. $R_1 = R_2 = 1$ k Ω , $R_3 = R_4 = 2,2$ k Ω , $C_1 = C_2 = 1,8$ μ F, $R_5 = R_6 = R_7 = 3,9$ k Ω , $V_1 = 5$ V, $V_2 = 0$ V ja operaatiovahvistimen LM324 käyttöjännitteet ovat ± 15 V. Perustele ratkaisusi.

Vastaus: $V_{out} =$ _____

Perustelut: _____